

KANSALLISEN PALVELUVÄYLÄN ARKKITEHTUURIN SUUNNITTELUN OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika	Tiistai 9.4.2013, klo 8.00 – 10.00
Paikka	Pihapaviljonki, Snellmaninkatu 5, sisäpiha, 00170 Helsinki, 2. kerros, nh. 375
Paikalla:	Timo Valli, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto (puheenjohtaja) Matti Franck, Espoon kaupunki Marja Hamilo, Teknologiateollisuus ry Outi Keski-Äijö, Tekes Antti Kivelä, Sitra Katri Raatikainen, Eläketurvakeskus (EK:n nimeämä edustaja) Kaija Martiskainen, sisäasiainministeriö Kari Miskala, Helsingin kaupunki Petteri Ohvo, työ- ja elinkeinoministeriö Reijo Svento, FiCom ry Taru Rastas, liikenne- ja viestintäministeriö Karri Vainio, Suomen Kuntaliitto Jari Porrasmaa, sosiaali- ja terveysministeriö Mikael Kiviniemi, valtiovarainministeriö / JulkICT -toiminto Jukka Uusitalo, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto Tommi Oikarinen, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto (sihteeri)
Poissa	Rasmus Roiha, Ohjelmistoyrittäjät ry

ASIALISTA**1. Kokouksen avaus**

Puheenjohtaja avasi kokouksen

2. Esityslistan hyväksyminen

Kokouksen esityslista hyväksyttiin.

3. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen (muistio on ohessa liitteenä)

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Hankesuunnitelman käsittely (hankesuunnitelma ja sitä tarkentava toimittajan projektisuunnitelma ovat ohessa liitteinä)

Hankepäällikkö esitteli hankesuunnitelman

Hankesuunnitelmasta käydyn keskustelun pääkohdat

- kehittämistyön hyötyjä tulisi vielä tarkentaa erityisesti kehitysohjalla tavoiteltavan muutoksen osalta
- tavoitteiden määrittelyssä näkökulma pitää yleistää julkisen hallinnon lisäksi myös kansalaisiin sekä yrityksiin ja yhteisöihin
- tavoitteena tulisi olla, että kehittämistyössä hyödynnetään mahdollisimman hyvin olemassa olevia ratkaisuja
- kehitysohjien viestintää tulisi lisätä ja yhdenmukaistaa (esim. yhteisen viestintämateriaalin avulla)
- työssä toivotaan työryhmän hyödyntämistä paremmin kohteen suunnittelussa ja työryhmätyön aikataulujen kiinnittämistä
- riskien hallinta tulee tuoda osaksi ohjausryhmätyöskentelyä
- tavoitteen konkretisoimiseksi työssä pitäisi määrittää tietty minimimäärä kriittisiä palveluita jotka tullaan väylään liittämään
- viitearkkitehtuurin suunnittelusta suunnitelman mukaan puuttuu toiminta-arkkitehtuurin suunnittelu
- väylän kehittämisen tavoitteeksi tulee nostaa tietojen käsittelyn läpinäkyvyyden lisääminen erityisesti kansalaisten ja asiakkaiden näkökulmasta
- kehitysohjien aikana tulisi tietojen käsittelyyn liittyvän sääntelyn sekä tulkintojen osalta käydä yhteistä keskustelua tietosuojavaltuutetun kanssa

Päätös

Hankesuunnitelma hyväksyttiin seuraavin muutoksin:

- työhön lisätään viestinnän suunnittelu ja viestinnän toteutukseen liittyvät tehtävät ja tuotokset
- viestintäsuunnitelma ja yhteinen viestintämateriaali toimitetaan ohjausryhmälle kommentoille ja hyväksyttäväksi ennen sen käyttöä
- tietosuojakysymysten ja lainsäädännön tarkastelu otetaan osaksi kehittämistyötä
- työn tavoitteita tarkennetaan johtoryhmän evästysten mukaisesti

5. Täsmennetyt tavoitteet

Hankepäällikkö esitteli kehittämistyön täsmennetyt tavoitteet

Työn tavoitteista käydyn keskustelun pääkohdat

- Tavoitteiden määrittelyssä näkökulma pitää yleistää julkisen hallinnon lisäksi myös kansalaisiin sekä yrityksiin ja yhteisöihin
- Tavoitteissa innovaatiohalukkuuden lisääminen tulisi muuttaa edellytyksiä ja mahdollisuuksia luovaan muotoon
- Tavoitteiden asettamisen näkökulmaa tulisi laajentaa myös toiminnallisia innovaatioita mahdollistavaan muotoon
- Palveluväylä luo mahdollisuuden / edellytyksen parantaa tietojen ja tietovarantojen hyödyntämistä. Tavoitetta ei tule kiinnittää kuitenkaan kaikkiin tietolähteisiin vaan keskeisiin palvelutoiminnassa hyödynnettäviin tietoihin
- Palveluväylän käyttöä tukevan lainsäädännön valmistelu tulisi aloittaa kehitysohjien aikana
- Palveluväylään liittymisen lisäksi tavoitteissa tulisi miettiä myös raportointia ja tiedonvaihtoa yrityksistä julkiseen hallintoon, eikä vain päinvastoin

- Palveluväyläkonseptin suunnittelun yhteydessä tulisi määrittää sen ohjausmallit ja –rakenteet sekä tavoitteet ja vastuut millä suunniteltua kokonaisuutta edelleen kehitetään
- Palveluväylän ei tulisi olla vain viestinvälitysratkaisu vaan kokonaisuuteen tulisi liittää myös rakenteen avulla hyödynnettävät palvelut mukaan
- Kehitystyön ja palveluväylään liitettävien palveluiden osalta suunnittelutyössä tulisi miettiä tapoja jolla tarvittavien muutosten toteutusaika saadaan lyhyemmäksi
- Suunnittelussa tulisi pyrkiä tarkentamaan lopputulemaa, eli miten palveluväylää eri toimijat ja osapuolet käyttävät

Päätös:

Tavoitteet hyväksyttiin seuraavin muutoksin:

- johtoryhmän evästyksset (yllä) otetaan huomioon tavoitteiden määrittelyn seuraavassa versiossa
- tarkennetaan kehittämiskohteen rajausta (mitä palveluväylä on ja mitä se ei ole)

6. Palveluväylän ratkaisuskenaariot

Hankepäällikkö esitteli ratkaisuskenaariot

Skenaarioista käydyn keskustelun pääkohdat

- skenaarioiden arvioinnin perusteluja tulisi vielä tarkentaa (miksi tietty ratkaisumalli on arvioitu juuri esityksessä kuvatulla tavalla), esim. tietoturvalausuntojen osalta
- kehittämistyön ohjaamiseksi tulisi linjata ja määrittää minkä tietoturvatason tietoa palveluväylän kautta tulisi pystyä välittämään (linjaus vaikuttaa toteutusvaihtoehtoihin)
- suunnittelun lähtökohdaksi pitäisi ottaa että palveluväylään voidaan liittyä sekä luotetuista että avoimista verkoista
- esitetyn vaiheistuksen valinnan perusteluita tulisi vielä tarkentaa, mm. avoimen tiedon osalta
- esitettyjä ratkaisuvaihtoehtoja ei ole vielä riittävästi käsitelty hankkeen työryhmässä jotta niiden pohjalta voisi johtoryhmätasolla linjata mitään

Päätös:

- skenaariot palautetaan työryhmän käsiteltäväksi tässä ohjausryhmän kokouksessa määritettyjen tavoitteiden kanssa. Työryhmä tekee perustellun esityksen johtoryhmän päätettäväksi

7. Muut asiat

Ei muita asioita

8. Seuraava kokous

- keskiviikko 8.5. klo 8.00 – 10.00

9. Kokouksen päättäminen

- puheenjohtaja päätti kokouksen klo 10.12.

**KANSALLISEN PALVELUVÄYLÄN ARKKITEHTUURIN SUUNNITTELUN
OHJAUSRYHMÄN KOKOUS**

Aika	Perjantai 8.3.2013, klo 14.00 – 16.00
Paikka	Tieteiden talo, Kirkkokatu 6, 00170 Helsinki, sali 313
Osallistujat:	Timo Valli, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto (puheenjohtaja) Matti Franck, Espoon kaupunki Marja Hamilo, Teknologiateollisuus ry Outi Keski-Äijö, Tekes Antti Kivelä, Sitra (puhelimitse) Kaija Martiskainen, sisäasiainministeriö Samuel Rinnetmäki, Eläketurvakeskus (EK:n nimeämä edustaja) Kari Miskala, Helsingin kaupunki Petteri Ohvo, työ- ja elinkeinoministeriö Taru Rastas, liikenne- ja viestintäministeriö Rasmus Roiha, Ohjelmistoyrittäjät ry Kari Wirman, FiCom ry Karri Vainio, Suomen Kuntaliitto Jari Porrasmaa, sosiaali- ja terveysministeriö Mikael Kiviniemi, valtiovarainministeriö / JulkICT -toiminto Jukka Uusitalo, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto Tommi Oikarinen, valtiovarainministeriö / JulkICT-toiminto (sihteeri) Olavi Köngäs, Netum Oy
Poissa	Katri Raatikainen, Eläketurvakeskus (sijainen paikalla) Reijo Svento, FiCom ry (sijainen paikalla)

ASIALISTA**1 Kokouksen avaus**

Puheenjohtaja avasi kokouksen

2 Hankkeen esittely

Hankepäällikkö esitteli hankkeen taustan ja tavoitteet sekä palveluväylän yleiskuvan (tiedonvälityskonsepti)

Keskustelu hankkeen kokonaisuudesta ja tavoitteista siirrettiin käytäväksi asialistan kohdan kolme ”hankkeen tavoitteet” jälkeen.

3 Hankkeen tavoitteet

3.1 Alustus

Hankepäällikkö esitteli hankkeen tavoitteet

3.2 Keskustelu: Mitä konkreettista ongelmaa hankkeessa ollaan ratkaisemassa?

3.3 Keskustelu: Tavoitteiden tarkentaminen ja täydentäminen

Keskustelu:

- Hankkeen omistaa valtiovarainministeriö ja hankkeen päävastuulliseksi konsultiksi on kilpailutettu Codento Oy
- Toivottiin, että vastuiden tarkentamisen lisäksi hankkeesta kuvattaisiin paremmin toteutukseen liittyvät riippuvuudet ja toteutuksen vaatiman yhteistyön kannalta keskeiset sidosryhmät
- Toivottiin tarkennusta ja rajausta hankkeen kohteen osalta. Mitä palveluja hankkeen kohteessa on tarkoitus kehittää ja mitä saadaan käyttöön kun hanke on toteutettu? Ketkä ovat palveluväylän käyttäjiä ja mitä hyötyä siitä on käyttäjille? Mitkä ovat väylän yhteisiä yhteisesti hallinnoitavia palveluja? Minkä palveluiden väliseen tiedonvaihtoon väylän avulla haetaan ratkaisua
- Kehitettävien palvelujen lisäksi keskusteltiin periaatteista ja reunaehdoista joita väylän käytölle tulisi asettaa luottamuksen ja hallinnan varmistamiseksi
- Hankkeen tavoitteita pidettiin hyvinä ja kannatettavina ja keskusteltiin suunnittelutyön aikana toteutettavista arkkitehtuurin kuvausnäkökulmista nyky- ja tavoitetilan kuvausten osalta sekä kokonaisarkkitehtuurin lisäksi muista suunnittelussa hyödynnettävistä menetelmistä (esim. käyttötapausten kautta)
- Keskusteltiin palveluväylän toteuttamisesta tukeutumisesta olemassa oleviin, mm. terveydenhuollossa kansallisesti toteutettuihin ratkaisuihin.
- Keskusteltiin palveluväylän toiminnan vaatimista tukipalveluista (yleispalvelut), joiksi alustavasti tunnistettiin mm.: keskitetty asiakastietokanta, suostumusten ja valtuutusten hallinta, lokipalvelut, omien tietojen katselu, palveluhakemisto, yhteinen Y-rekisteri (Y-tunnukselliset)
- Keskusteltiin myös mahdollisuudesta kokeilla ja toteuttaa jo palveluväylän suunnittelutyön kuluessa väylään liitettäviä palveluita käytännön kokemusten saamiseksi
- Kehityskohteen osalta toivottiin kuvattavaksi myös mahdolliset säädösteet ja mietittäväksi niiden ratkaisutavat, jotta nykyinen lainsäädäntö ei tarpeettomasti estäisi kohteen toteutusta, mm. henkilötietojen käsittelyn osalta
- Rakenteen tulisi mahdollistaa julkisen hallinnon palveluiden lisäksi myös yksityissektorin palveluiden kehittämisen
- Hallinnon palveluiden välistä tiedonvaihtoa tulisi tarkastella omana kokonaisuutena
- Palveluväylän suunnittelussa tulee lähteä riittävästä tietoturvaluottamuksesta joka mahdollistaa väylän hyödyntämisen eri tietoturva-vaatimuksia omaavien palveluiden osalta
- Palveluväylän kehittämisen tulisi haastaa eri hallinnonalat samansuuntaiseen kehittämistyöhön palveluiden hyödyntämisen osalta
- Kehitteillä olevat uudet palvelut tulisi integroida palveluväyläkokonaisuuteen, esim. SAdE –ohjelmassa syntyvät palvelut

- Ratkaisun käyttöönoton ja käytön varmistaminen tavoiteltujen hyötyjen aikaansaamiseksi. Kehitystyössä painopiste niissä palveluissa joissa ei ole mm. lainsäädännöllistä estettä

Ratkaistavat ongelmat ja haasteet

- Sosiaali- ja terveystieteiden olisi tarvittu ennen kansallisten terveydenhuollon palveluiden toteutusta ja väylä voisi ratkaista toimialan tiedonsiirtoon liittyviä haasteita (esim. esimerkiksi terveydenhuollon tiedonsiirtotarpeiden toteutus palveluväylän avulla nykyisten ratkaisujen sijaan)
- Palveluväylän avulla voisi olla mahdollista yhdenmukaistaa yhteisten tietolähteiden hallintaa ja tietojen käytön hallinnollisia prosesseja sekä edistää entisestään tietojen käyttöä (nykyisin tietovarannot ja niiden hallinta on sekaisin eri hallinnonaloilla)
- Tietovarantojen käyttömahdollisuuden avulla on mahdollista ratkaista yhteiskunnallisia haasteita uudella tavalla / tavalla joka aikaisemmin on ollut hankalaa. Tiedon hyödynnettävyyden avulla voidaan tukea innovointia
- Tietojen ja palveluiden yhdistäminen mahdollistaisi uusien yhdistelmien toteuttamisen nykyistä helpommin (infrastruktuurin rakentaminen palveluiden kehittämiseksi ja innovoinnille)
- Organisaatioiden välisen (erityisesti kuntien välinen) tiedonvaihdon mahdollistaminen ja kehityksen painottaminen tärkeimpiin kohteisiin, mm. terveydenhuoltoon, joka mahdollistaisi myös markkinoiden avautumisen useammille toimittajille
- Alaikäisten tietojen käsittelyn haasteisiin ratkaisuja väylän yleispalveluiden avulla
- Ratkaistavat ongelmat ja haasteet tulisi kartoittaa toimialoilta ja toimialojen palveluista
- Toimialoilta haasteiden ja ongelmien pohdinta helpottuisi jos olisi jonkinasteinen kuva siitä, mitä palveluja väylä tarjoaa

Päätökset:

- Tavoitteiden määrittely ja tavoite-ehdotusten tarkentaminen työryhmän tehtäväksi (työryhmän valmistelemat ehdotukset käsitellään tarvittaessa sähköpostilla ohjausryhmäkokousten välillä)
- Kukin saa ehdottaa omia hyviä käytäntöjä palveluväylän tavoitteiden konkretisoimiseksi
- Seuraavassa kokouksessa käsitellään tarkemmin hankkeen toteutussuunnitelma sekä toteutusvaiheet
- Hankkeen yhteistä työtilaa hyödynnetään ohjausryhmätyöskentelyssä

4 Seuraavat kokoukset

- 2. kokous: 9.4. klo 8.00 – 10.00
- 3. kokous: 8.5. klo 8.00 – 10.00
- 4. kokous: 11.6. klo 8.00 – 10.00

5 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.00

Jakelu Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet

Liitteet: Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu / Hankkeen ohjausryhmän kokous 8.3.2013 (esitys)

Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hanke

Hankesuunnitelma

Versio 1.0

5.2.2013

Valtiovarainministeriö		2 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Sisällys

Sisällys	2
Dokumentin versiohistoria	3
1. Johdanto	4
1.1. Hankesuunnitelman tarkoitus	4
2. Hankkeen sisältö.....	4
2.1. Hankkeen kuvaus ja kohde.....	4
2.2. Hankkeen tavoitteet.....	5
2.3. Hankkeen tehtävät.....	6
2.4. Lopputulokset	7
2.5. Hankkeen omistaja	7
2.6. Sidosryhmät	7
2.7. Riippuvuudet ja sidokset	8
3. Toteutus.....	9
3.1. Läpiviennin yleiset periaatteet	9
3.2. Aikataulu ja vaiheistus	9
3.3. Vaiheet	10
4. Hankkeen organisointi.....	13
4.1. Hankkeeseen osallistuvat toimijat.....	13
4.2. Hankkeen hallinnollinen organisointi.....	14
4.3. Roolit, vastuut ja velvollisuudet	14
5. Resurssit.....	16
6. Riskit	16

Valtiovarainministeriö		3 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Dokumentin versiohistoria

<i>Versio</i>	<i>Päiväys</i>	<i>Laatija</i>	<i>Muutoksen kuvaus</i>
V0.1	7.11.2012	TO	Ensimmäinen versio
V0.2	8.11.2012	TO	JU, MR, SK kommenteilla täydennetty versio
V0.3	9.11.2012	TO	JU lisäyksillä täydennetty versio
V0.35	9.11.2012	TO	Tarkennettu tavoitteita ja terminologiaa
V0.4	10.12.2012	JU	Konsultointituen hankinnan tarjouspyynnön liitteeksi muokattu versio
V1.0	5.2.2013	JU	Hankkeen käynnistämiseksi muokattu versio.

Valtiovarainministeriö		4 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

1. Johdanto

Tämä dokumentti kuvaa kansallisen palveluväylän¹ arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen toteutuksen hankkeen käynnistämistä varten.

Suunnittelun kohteena olevan palveluväylän tavoitteena on mahdollistaa entistä paremmin asiakaspalveluiden ja palveluprosessien kehittäminen palveluissa tarvittavan tiedonvaihdon mahdollistavan ratkaisukokonaisuuden avulla.

Nykyinen hajautettuihin asiakastietoihin, operatiivisiin järjestelmiin ja tietovarantoihin sekä erillisiin, sinänsä toimiviin integraatoratkaisuihin perustuva palvelujärjestelmä on rakennettu organisaatiokohtaisiin siiloihin, joka on johdannut rakenteeseen, jossa uusien organisaatorajojen ylittävien palveluprosessien kehittäminen on vaikeaa.

Hankkeen lähtökohtana on palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelun avulla tuottaa riittävä informaatio tavoitteita tukevan toteutusvaihtoehdon tunnistamiseksi ja tavoitteen mukaisen kehitystyön käynnistämiseksi.

Arkkitehtuurityössä suunniteltavan ratkaisu tulee olla levitettävissä ja käytönotettavissa käyttäjän näkökulmasta mahdollisimman pienillä muutoksilla ja kustannuksilla.

Kohteena oleva arkkitehtuurin suunnittelutyö ja sen tuotokset muodostavat osan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin sisällöstä.

1.1. Hankesuunnitelman tarkoitus

Tämän hankesuunnitelman tarkoitus on:

- esitellä palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hankkeen sisältö ja tarkoitus
- kuvata hankkeen päävaiheet ja keskeisimmät tehtävät sekä aikataulu
- kuvata alustavasti hankkeen lopputuotokset ja tulokset
- kuvata hankkeen keskeinen organisointi ja resurssit sekä
- hankkeen toteutukseen liittyvät riskit

Kansallisen palveluväylän suunnittelun toteuttaminen kuvataan tarkemmin suunnittelutyön toteuttavan toimittajan projektisuunnitelmassa.

2. Hankkeen sisältö

2.1. Hankkeen kuvaus ja kohde

Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hankkeessa määritellään kansallisen palvelutoiminnan tavoitteita ja palvelutoiminnassa tarvittavaa tiedonsiirtoa tukevan, yhdenmukaisiin ratkaisuihin perustuvan tiedonvälitysko-

¹ Tässä yhteydessä palveluväylällä ei tarkoiteta tuotetta vaan laajempaa palveluista ja eri rakenteista muodostuvaa kokonaisuutta jonka kautta kansalliset palvelut ovat hyödynnettävissä.

Valtiovarainministeriö		5 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

konaisuuden arkkitehtuuri. Hankkeessa analysoidaan myös tulevan kehitystyön suunnittelua varten olemassa olevien ratkaisuiden hyödynnettävyys toteutuksessa.

Arkkitehtuurin suunnittelun avulla on tarkoitus tuottaa riittävä informaatio palveluväylän kehittämisen käynnistämispäätöksen aikaan saamiseksi sekä ratkaisun toteutuksen tarkempaa suunnittelua varten.

2.2. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on suunnitella ja kuvata kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti:

Palveluväyläratkaisu:

- joka muodostaa tiedonvälityskokonaisuuden, jossa eri toimintaympäristöjen palveluiden tarvitsema tieto on saatavilla avoimien rajapintojen yli kaikille tietoa tarvitseville palveluille ja kukin väylään liitetty palvelu hallitsee omia tietojaan sekä vastaa siitä, että muiden tarvitsemat tiedot ovat saatavissa välitysalustan kautta
- joka hyödyntää mahdollisimman hyvin olemassa oleviin tiedonvälitysratkaisuihin
- jota käyttävät julkinen hallinto, yritykset sekä kolmas sektori toiminnassaan
- joka hyödyntää olemassa olevien palveluiden (kansalliset ja muut yhteisesti käytettävät) standardoituja rajapintoja
- joka mahdollistaa tarvittaessa yhteistyön ja tiedonvaihdon EU:n sisällä niiden valtioiden välillä, jotka käyttävät ja ovat sitoutuneet vastaavaan tiedonvälitysratkaisuun
- joka vastaa tiedonvaihdon osalta julkisen hallinnon toiminnalle asetettuja tietoturvavaatimuksia

Hankkeen tavoitteiden suhde strategiaan tavoitteisiin:

Palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu –hankkeen avulla tuetaan:

Hallitusohjelman tavoitteita:

- julkisen hallinnon palvelutoiminnan tuottavuuden ja tuloksellisuuden parantamisesta luomalla edellytykset toiminnassa tarvittavalle tiedonvälitykselle palveluprosessissa ja palveluprosessien välillä
- julkishallinnon tietojen yhteiskäytön lisäämisestä saattamalla julkisen hallinnon tietoineistot jatkokäytettäväksi
- yhtenäiseen kokonaisarkkitehtuurin perustuvien yhteisten tietopalustojen hyödyntämisestä

Ehdotuksen julkisen hallinnon ICT –strategiaksi tavoitteita:

- tiedonvaihtoa kehittämällä nopeuttaa julkisen hallinnon palveluiden kehittämistä

Valtiovarainministeriö		6 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- julkisen hallinnon tietojen hyödyntämiseksi tehokkaasti palveluissa ja asioinnissa
- julkisen hallinnon yhteensopivan, kustannustehokkaan ja joustavan ICT –infrastruktuurin keskittämiseksi

Suomen ICT-klusteri 2015 -työryhmä tavoitteita:

- palveluväylän kehittämisellä kannustetaan yrityksiä innovaatiotoimintaan sekä edistetään toimintaympäristön muodostumista ja parannetaan yritysten innovaatiohalukkuutta
- tiedonvaihtoa kehittämällä mahdollistetaan, että julkinen hallinto voi tarjota kansalaisille aiempaa hyödyllisempiä palveluja sekä parantaa toimintansa tuottavuutta innovaatioiden avulla

Tavoitteita täsmennetään hankkeen ohjausryhmän asettamilla tavoitteilla hankkeen käynnistämisen yhteydessä.

2.3. Hankkeen tehtävät

Hankkeen tehtävänä on suunnitella edellä kuvattujen tavoitteiden mukainen Palveluväylän viitearkkitehtuuri ja sitä tarkentavat ratkaisun kuvaukset.

Hankkeessa toteutettavassa arkkitehtuurisuunnittelussa:

- Kuvataan välitysalustaan perustuva palveluväylän viitearkkitehtuuri (toiminnallisen kokonaisuuden looginen kuvaus) kokonaisarkkitehtuurimenetelmän avulla. Loogisen viitearkkitehtuurin lisäksi hankkeessa otetaan kantaa myös viitearkkitehtuurissa tunnistettujen kehittämiskohteiden toteutusratkaisuihin siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista.
- Hyödynnetään suunnittelussa olemassa olevien palveluiden kokonaisuus mahdollisimman hyvin ja tunnistetaan niihin mahdollisesti tarvittavat muutokset.
- Laaditaan suunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi sekä arvioidaan muutoksen vaikutukset. Suunnitelmassa otetaan (mikäli tarkoituksenmukaista) kantaa myös toimijoihin, rooleihin sekä tarvittaviin hallinta- ja rahoitusmalleihin. Suunnitelman pohjalta hankkeen jälkeen käynnistetään kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi vaadittavat yksittäiset kehittämistyöt.
- Kuvataan ja analysoidaan tiedonvaihdon nykytilan ratkaisut siinä laajuudessa, kuin se nykyisten ratkaisuiden hyödyntämisen ja kehitystyön jatkosuunnittelun sekä ratkaisun toteutuksen vaikutusten ja kustannusten ja hyötyjen arvioinnin kannalta on tarpeellista.

Hankkeessa suunniteltava palveluväylän arkkitehtuuri ei rajoitu vain tiedon siirtoväylän suunnitteluun, vaan tarkoitus on suunnitella kokonaisuus, jolla ratkaistaan organisaatioiden välinen tietojen vaihto helpottaen siten palveluprosessien ja asiakaspalveluiden kehittämistä. Suunniteltava kokonaisuus sisältää mm. palveluväylän käsitemallin ja tietomallin, loogiset tietovarannot,

Valtiovarainministeriö		7 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

ratkaisussa tarvittavat tietojärjestelmä- ja teknologiapalvelut sekä palveluväylän liittymät ja rajapinnat.

Suunniteltavalle kokonaisuudelle haetaan toiminnalliset tavoitteet tarkastelemalla aluksi sitä, minkä tyyppisiä palveluprosesseja ja asiakkaille tarjottavia palveluita väylä palvelisi. Väylää hyödyntäviin organisaatioiden yksittäisiin palveluprosesseihin ja asiakaspalveluihin ja niistä muodostuvaan kansalliseen kokonaisuuteen ei tässä hankkeessa kuitenkaan oteta kantaa.

2.4. Lopputulokset

Hankkeen tuloksia ovat:

- Nykyisten tiedonvaihtoratkaisuiden kartoitus ja analyysi
- Kansallisen palveluväylän tavoitetilan viitearkkitehtuurin kuvaus
- Suunnitelma kansallisen palveluväylän tavoitetilan toteuttamiseksi
- Arvio valittuun arkkitehtuuriin perustuvan ratkaisun toteutuksen vaikutuksista sekä kustannuksista ja hyödyistä

2.5. Hankkeen omistaja

Hankkeen omistajana toimii valtiovarainministeriön JulkICT -toiminto, joka vastaa sen läpiviennistä.

2.6. Sidosryhmät

Tähän hankkeen toteutukseen liittyvät seuraavat sidosryhmät:

Sidosryhmä	Sidosryhmän rooli	Sidosryhmän tavoite / odotukset
valtionhallinnon integraattorit (kuten Haltik)	Nykyisten tiedonvälityspalveluiden tuottaja	Kytkeytyä/hyödyntää tavoitetilan ratkaisua
VK/VIP	Nykyisen valtionhallinnon yhteisen integraatiopalvelun (VIA) tarjoaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
kunnat, kuntayhtymät, joilla on omia integraatoratkaisujaan	Nykyisten tiedonvälityspalveluiden tuottaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
Kuntien ICT-palveluja tuottavat yritykset (mm. Kuntien Tiera Oy)	Kuntien tiedonvälityspalveluiden tuottaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
valtionhallinnon organisaatiot	Nykyisten tiedonvälityspalveluiden käyttäjä	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.

Valtiovarainministeriö		8 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Eläketurvakeskus, eläkeyhtiöt	Tietopalvelujen merkittävä käyttäjä ja tarjoaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
KELA	Tietopalvelujen merkittävä käyttäjä ja tarjoaja	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
yrietykset	Tietopalvelujen käyttäjä ja tarjoajakin	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
EU-jäsenvaltiot	Osapuolia valtioiden rajat ylittävssä tiedonvaihdo-sa	Tiedonvälitys ja yhteentoimivuus EU-jäsenvaltioiden välillä.
Kansainvälinen yhteistyö (erityisesti Viro)	xRoad-palvelun kehittäjä	Tarkennetaan työn käynnistämisen yhteydessä.
EU-komissio ja erityisesti sen ISA-ohjelma	Suunnittelee komission ja jäsenvaltioiden välisen tiedonvaihdon ratkaisuja	Tiedonvälitys ja yhteentoimivuus EU-jäsenvaltioiden sekä komission välillä., yhteisten tai yhteentoimivien ratkaisujen aikaansaaminen

2.7. Riippuvuudet ja sidokset

Tähän hankkeeseen liittyvät seuraavat sidokset:

Sidos	Miten huomioidaan
Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri	Hankkeessa luodaan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin sisältöä. Hanke noudattaa yhteisessä kokonaisarkkitehtuurissa määriteltäjä periaatteita ja linjauksia.
Sähköisen asiakaspalvelun viitearkkitehtuuri	Kuvaa tavoitetilan tiedonvälityksen tarpeista asiakaspalvelun näkökulmasta.
VIA-palvelu	Olemassa oleva yhteinen integraatoratkaisu, jota hyödynnetään palvelun toteutuksessa
Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnitteluhanke (PerustA)	Hankkeiden tekemiset on koordinoitava keskenään. Viitearkkitehtuuri tulee sisältämään myös palveluväylän
TORI-hanke	Hankkeiden tekemiset on koordinoitava keskenään.
TUVE	Hankkeiden tekemiset on koordinoitava keskenään.
Avoimen datan ohjelma hankkeineen	Koordinoitava.

Valtiovarainministeriö		9 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

3. Toteutus

3.1. Läpiviennin yleiset periaatteet

Hankkeen läpiviennistä vastaa hankkeelle nimettävä hankepäällikkö ja hanketta ohjaa sille nimettävä ohjausryhmä.

Hankkeen aikana sen ohjausryhmä ja hankepäällikkö kokoontuvat säännöllisesti valvomaan hankkeen kulkua ja tekemään sitä koskevia päätöksiä.

Varsinaisen työn hankkeessa suorittaa siihen hankittava konsultointiresurssi, jonka työtä tukemaan valtiovarainministeriö asettaa hankkeeseen asiantuntijatyöryhmän.

3.2. Aikataulu ja vaiheistus

Hankkeen toteutus on jaettu seuraaviin vaiheisiin:

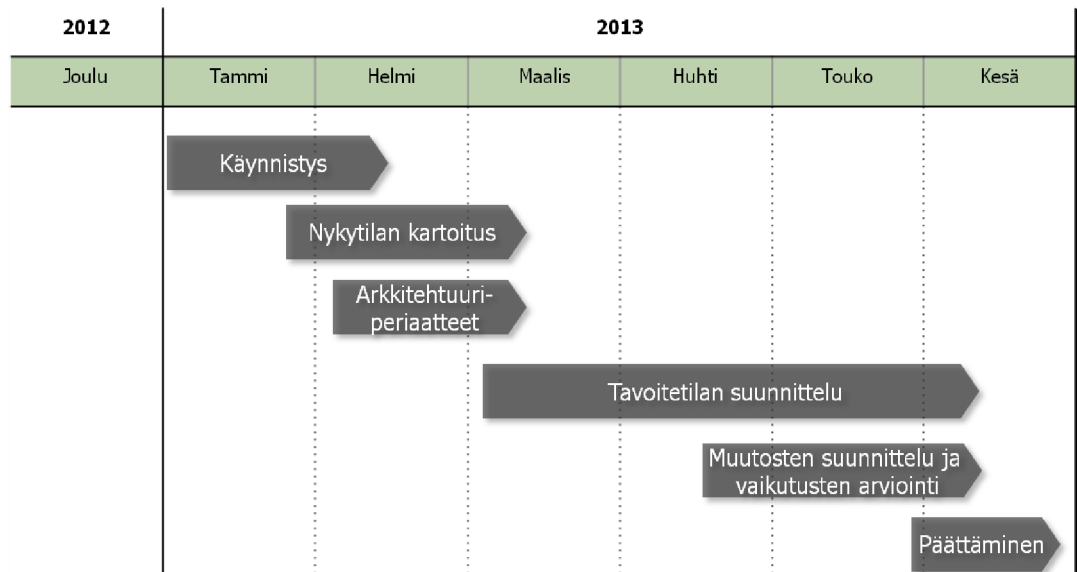
1. Hankkeen käynnistys
2. Nykytilan kartoitus ja analysointi
3. Arkkitehtuuriperiaatteiden määrittely
4. Tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu
5. Muutosten suunnittelu ja vaikutusten arviointi
6. Hankkeen päättäminen

Hanke viedään läpi aikavälillä **1.1.2013 – 20.6.2013**

Valtiovarainministeriö asettaa hankkeen ja hankkeen toteutusta seurataan julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ohjausryhmässä.

Hankkeen vaiheistus ja läpivienti on seuraava:

Valtiovarainministeriö		10 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

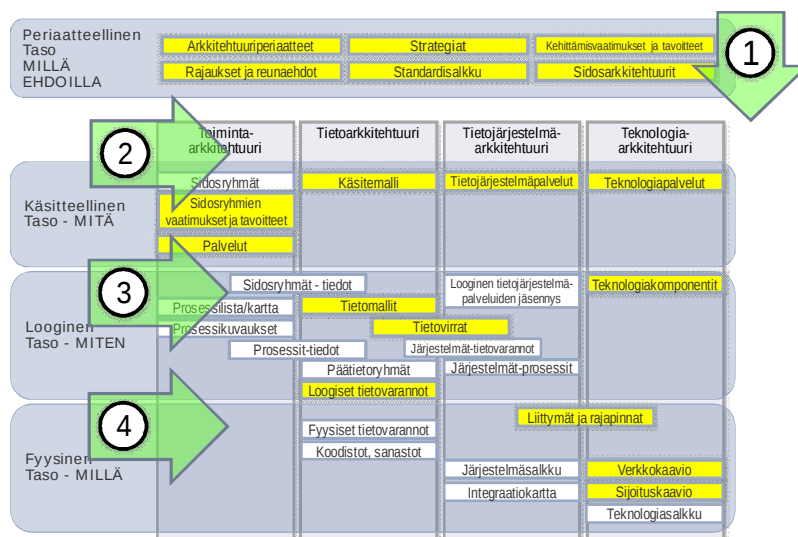
1. Hankkeen käynnistys: 1.1. – 15.2.2013
2. Nykytilan kartoitus ja analysointi: 28.1. – 8.3.2013
3. Arkkitehtuuriperiaatteiden määrittely: 4.2. – 8.3.2013
4. Tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu: 4.3. – 7.6.2013
5. Muutosten suunnittelu ja vaikutusten arviointi: 22.4. – 7.6.2013
6. Hankkeen päättäminen: 30.5. – 20.6.2013

Yllä kuvattu aikataulu on karkea ja sitä tarkennetaan hankkeen käynnistämisen yhteydessä toimittajan projektisuunnitelmassa. Tarkennettu aikataulu hyväksytään hankkeen ohjausryhmässä.

3.3. Vaiheet

Alla on kuvattu hankkeeseen sisältyvien tehtäväkokonaisuuksien päävaiheet ja niiden keskeiset tehtävät. Esitettävät työvaiheet noudattelevat pääsääntöisesti aikataulugraafissa esitettyä vaiheistusta ja kuvaavat näiden työvaiheiden sisällön.

Arkkitehtuurin suunnittelu perustuu julkisen hallinnon suosituksien arkkitehtuurin suunnittelusta (JHS 179), joka luo yleisen viitekehyksen hankkeen arkkitehtuurikuvauksille.

Toteutuksessa käytettävän arkkitehtuurimenetelmän mukaisesti tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu vaiheistetaan: 1) arkkitehtuurin periaatteellisen tason määrittelyyn, 2) käsitteellisen tason arkkitehtuurin suunnitteluun, 3) loogisen tason arkkitehtuurin suunnitteluun sekä 4) fyysisen tason arkkitehtuurin suunnitteluun. Kunkin tason osalta kuvataan työn tavoitteiden kannalta oleellinen informaatio (kuvassa alustava luonnos kuvauskohteista).

Nykytilan kuvauksen sisältö määritetään tarkemmin kyseisen vaiheen käynnistämisen yhteydessä.

3.3.1. Hankkeen käynnistäminen

Hankkeen käynnistysvaiheessa organisoidaan hankkeen ohjaus sekä hankitaan hankkeen toteutuksessa tarvittavat resurssit. Käynnistysvaiheessa tarkennetaan hankkeen tavoitteet ja määritellään kriteerit sen onnistumisen arvioinnille.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit
- Työryhmä
- Hankkeen ohjausryhmä

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Hankesuunnitelma
- Toimittajan projektisuunnitelma
- Hankkeen riskienhallintasuunnitelma osana toimittajan projektisuunnitelmaa

3.3.2. Nykytilan kartoitus ja analysointi

Hankkeessa kartoitetaan hankkeen tavoitteen mukaisesti kehitettävän ratkaisun toteutuksessa hyödynnettävät olemassa olevat (kansalliset ja kansainväliset²) ja

² Tarkastelussa analysoidaan mm. Viron xRoad ratkaisumallin soveltuvuus Suomen toimintaympäristössä

Valtiovarainministeriö		12 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

suunnitellut tiedonvälitysratkaisut sekä analysoidaan niiden liitettävyyden kokonaisuuteen sekä ratkaisujen muutostarpeet.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäälikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Nykytilan kartoitus
- Analyysi olemassa olevien ratkaisuiden hyödyntämisestä toteutuksen osana sekä niiden mahdollisesta muutostarpeesta

3.3.3. Arkkitehtuuriperiaatteiden määrittely

Arkkitehtuurin suunnittelun perustaksi määritetään suunnittelua ohjaavat yhteiset arkkitehtuuriperiaatteet sekä kuvataan suunnittelu ohjaavat ja rajaavat periaatetason arkkitehtuurikuvaukset.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäälikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Palveluväylän suunnittelua ohjaavat arkkitehtuuriperiaatteet
- Kehitystä ohjaavat strategiat sekä muut kehittämisvaatimukset ja tavoitteet
- Suunnittelun lähtökohdat ja rajaukset
- Palveluväylän ja sen arkkitehtuurin suunnittelussa huomioitavat sidokset

3.3.4. Tavoitetilan arkkitehtuurin suunnittelu

Palveluväylän tavoitetilan viitearkkitehtuuri sekä mahdolliset sitä tarkentavat, toteutusratkaisuihin kantaa ottavat kehittämiskohteiden kohdearkkitehtuurit suunnitellaan kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti ja kuvataan hankkeessa valitut käsitteellisen-, loogisen- ja fyysisen tason kuvaukset sekä niiden väliset yhteydet.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäälikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Käsitteellisen tason arkkitehtuurikuvaukset

Valtiovarainministeriö		13 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- Loogisen tason arkkitehtuurikuvaukset
- Fyysisen tason arkkitehtuurikuvaukset

3.3.5. Muutosten suunnittelu ja vaikutusten arviointi

Vaiheessa laaditaan muutossuunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän ratkaisun toteuttamiseksi sekä arvioidaan ratkaisun vaikutukset nykytilanteeseen verrattuna. Vaikutusten arvioinnissa arvioidaan myös muutoksen kustannuksia ja hyötyjä. Arviointi perustuu nykytilan kartoitus- ja analysointivaiheessa tuotettuun informaatioon.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Muutossuunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän ratkaisun toteuttamiseksi
- Suunnitellun tavoitetilan toteutuksen vaikutusten arviointi, ml. kustannusten ja hyötyjen arviointi
- Perusteltu arvio toteutusmahdollisuuksista ja -aikataulusta

3.3.6. Hankkeen päättäminen

Hankkeen päättämisvaiheessa hyväksytään hankkeen tuotokset ja sovitaan seuraavista jatkotoimenpiteistä. Vaiheessa hankepäällikkö arvioi hankkeen onnistumisen sekä sulkee hankkeen hallinnollisesti.

Vaiheeseen osallistuvat resurssit:

- Hankepäällikkö
- Työryhmä
- Hankkeen ohjausryhmä
- Hankkeen toteutuksen konsultointiresurssit

Vaiheessa syntyvät tuotokset:

- Hankkeen loppuraportti

4. Hankkeen organisointi

4.1. Hankkeeseen osallistuvat toimijat

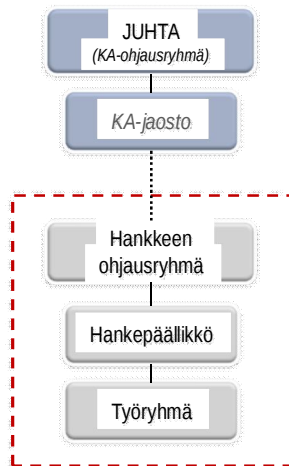
Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu –hanke on kansallinen kehittämissuunnitelma, jonka toteutukseen osallistujat on pyritty kokoamaan keskeisimmistä intressiryhmistä.

Valtiovarainministeriö		14 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Hankkeeseen osallistuvat tahot on nimetty hankkeen ja sen ohjaus- ja työryhmien asettamispäätöksessä.

4.2. Hankkeen hallinnollinen organisointi

Seuraavassa kuvataan hankkeen hallinnollinen organisointi

Hankkeen organisointi:

Valtiovarainministeriön JulkICT-toiminto vastaa hankkeesta.

Hankkeelle perustetaan työtä ohjaamaan ohjausryhmä.

Hankkeen toteutuksesta vastaa hankkeelle nimettävä hankepäällikkö.

Arkkitehtuurin määrittelyä ja suunnittelua tukemaan perustetaan työryhmä hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden asiantuntijoista. Varsinaisen suunnittelutyön tekee siihen hankittava konsultointiresurssi työryhmän ja hankepäällikön ohjauksessa.

Hanke raportoi julkisen hallinnon yhteisen kokonaisarkkitehtuurin arkkitehtuuriryhmänä toimivalle JUHTA:n kokonaisarkkitehtuurijaostolle. Raportoinnista vastaa hankepäällikkö

4.3. Roolit, vastuut ja velvollisuudet

Hankkeen osapuolten tehtävät ja vastuut ovat seuraavat:

Hankepäällikkö (VM)

- hankepäällikön tehtävät valtiovarainministeriön hankkeessa ml. hankkeen tulosten julkaiseminen ja loppuraportointi
- valtiovarainministeriön asettaman työryhmän puheenjohtajuus
- toimittajan projektin ohjaus

Valtiovarainministeriö		15 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- osallistuminen hankkeen ohjausryhmän kokouksiin ja työn tilanteen esittely niissä
- hankkeen tilanteen ja tulosten esittely eri ohjaus- ja koordinoitiryhmissä

Projektin toimittava konsultti (projektipäällikkö ja toimittajan projektiryhmä)

- projektisuunnitelman laatiminen (osana toimittajan tarjousta)
- projektisuunnitelman tarkentaminen projektin alussa ja ylläpito projektin kuluessa
- syntyvien lopputulosten ja niiden sisällön tarkentaminen projektin alussa ja tarvittaessa projektin kuluessa
- toimittajan projektin toteutus ja johtaminen
- lähtöaineiston keruu asiantuntijatyöryhmän avustuksella
- käytännön järjestelyjen hoitaminen
- työpajojen valmistelu, organisointi, vetäminen ja läpivienti (fasilitointi)
- työpajojen tulosten dokumentointi
- nykytilan kuvauksen laatiminen
- arkkitehtuurin sisällön luonti (arkkitehtuuriratkaisujen etsiminen, kehittäminen ja suunnittelu)
- arkkitehtuurikuvausten laatiminen ja dokumentointi (välitulokset sekä katselmointipalautteen pohjalta päivitetty lopullinen versio)
- loppuraportin laatiminen toimittajan projektin työskentelystä

Hankkeen työryhmän jäsenet

- lähtöaineiston keruuseen osallistuminen
- vaatimusten asettaminen arkkitehtuurille
- työpajoihin osallistuminen
- arkkitehtuurisisällön luontiin osallistuminen
- arkkitehtuurin sisällön katselmointi ja hyväksyminen

Hankkeen ohjausryhmän jäsenet

- hankkeen ohjaaminen ottamalla kantaa ja linjaamalla suunniteltavan yhteisen kansallisen palveluväylän tavoitetilaa

Hankepäällikön, työryhmän jäsenten ja ohjausryhmän tehtäviä arkkitehtuurin suunnittelutyön toteuttavassa projektissa kuvataan tarkemmin toimittajan projektisuunnitelmassa.

Valtiovarainministeriö		16 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

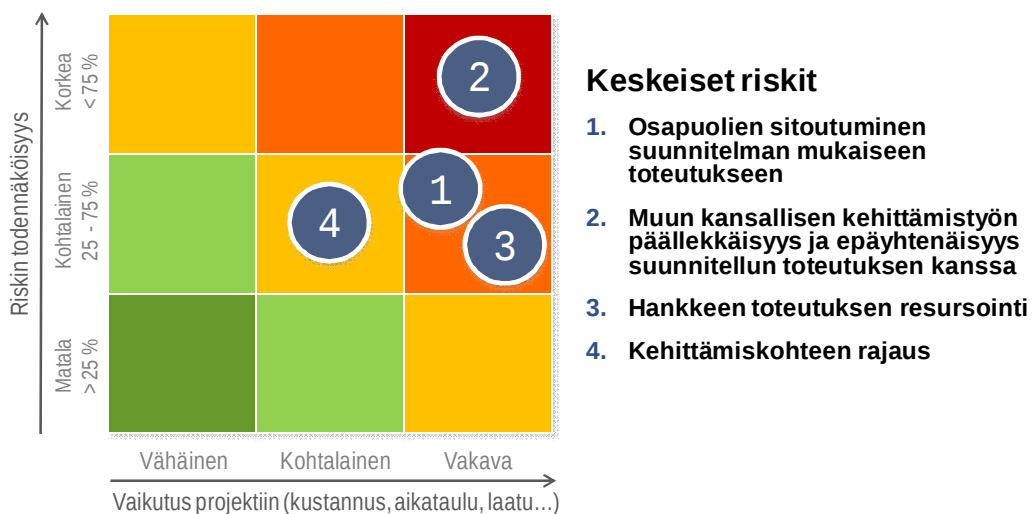
5. Resurssit

Hankkeen ohjausryhmän ja hankepäällikön sekä työryhmän työ tehdään virkautena. Valtiovarainministeriö maksaa pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien työryhmien jäsenten sekä kuulemien asiantuntijoiden matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Hankkeen toteutuksen vaatimien asiantuntijapalveluiden hankinnasta vastaa valtiovarainministeriö.

6. Riskit

Hankkeen toteutukseen liittyvät keskeiset riskit ovat:

1. Osapuolien sitoutuminen suunnitelman mukaiseen toteutukseen

Toteutuksen suunniteltuja osapuolia ei saada sitoutumaan yhteiseen kehitystyöhön ja tavoitteena olevien hyötyjen näkökulmasta riittävässä laajuudessa. Yhteinen tavoitetti-la jää muodostumatta ja toteutus tehdään vain osittain.

- Todennäköisyys: 2
- Vaikutus: 3
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Ei saada tavoiteltuja hyötyjä jos kehittämistyötä ei saada käynnistettyä tai hyödyt saavutetaan vain osittain, mikäli kehittämistyö joudutaan rajaamaan vain osakokonaisuuteen suunnitellusta
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o kehittämisen kannalta keskeiset toimijat otetaan mukaan kehitystyöhön, VM
 - o yhteisessä kehitystyössä muodostetaan yhteisen tavoite ja tahtotila suunnitellun muutoksen toteuttamiseksi, Kaikki hankkeeseen toteutukseen osallistuvat tahot

Valtiovarainministeriö		17 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

- o kehitystyöhön osallistuvien toimijoiden vastuiden selkeä määrittely työn käynnistymisen yhteydessä, Hankkeen ohjaus

2. Muun kansallisen kehittämistyön päällekkäisyys ja epäyhtenäisyys suunnittelun toteutuksen kanssa

Hankkeen kanssa päällekkäin käynnistyvät kansalliset ja alueelliset / paikalliset kehittämishankkeet tekevät päällekkäistä ja tässä hankkeessa suunnitellun työn vastakkaisia toteutuksia.

- Todennäköisyys: 3
- Vaikutus: 3
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Yhteisen ratkaisun hyödyntäminen hankaloituu kun eri toteutukset perustuvat toisistaan poikkeaville määrittelyille
 - o Tehdään turhaa ja päällekkäistä kehitystyötä, joka kuluttaa kehitystyölle varattua budjettia
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o Tunnistetaan hankkeeseen vaikuttavat sidoshankkeet ja otetaan keskeiset niistä mukaan hankkeen toteutukseen ja ohjaukseen, Hankkeen ohjaus
 - o Tehdään hankkeen kehittämistyö avoimesti ja julkaistaan työn väliveriot muiden käyttöön viestinnän varmistamiseksi ja yhdenmukaisten toimintamallien edellytysten luomiseksi, Hankkeen ohjaus

3. Hankkeen toteutuksen resursointi

Hankkeen toteutukseen ei pystytä kohdentamaan riittävästi osaavaa henkilöstöä. Toteutukseen osallistuvat henkilöt eivät pysty käyttämään riittävästi aikaa arkkitehtuurin toteutukseen.

- Todennäköisyys: 2
- Vaikutus: 3
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Toteutuksen aikataulu viivästyy, kun työn ohjaukseen ja toteutuksen ei pystytä kohdentamaan riittävästi resursseja
 - o Toteutuksen laatu heikkenee ja työstä saatavat hyödyt vähentyvät, kun työn toteutus joudutaan tekemään heikompilaatuisena
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o Kohdennetaan hankkeen toteutuksen vaatimat resurssit ajoissa, VM
 - o Varataan hankkeen toteutuksen vaatimille resursseille riittävästi aikaa priorisoimalla työtehtäviä, VM

4. Kehittämiskohteen rajaus

Valtiovarainministeriö		18 (18)
Palveluväylän arkkitehtuuri	Hankesuunnitelma	5.2.2013

Kehitystyötä ei pystytä rajaamaan riittävästi ja riittävän aikaisessa vaiheessa suhteessa työhön käytettävissä oleviin resursseihin. Työn tavoitteet ovat ylimitoitettut suhteessa realistisesti toteutettavaan kehityskohteeseen.

- Todennäköisyys: 2
- Vaikutus: 2
- Riskin laukeamisen seuraukset:
 - o Työ kohdentuu tavoitteiden kannalta epärelevantteihin kohteisiin jolloin kehitystyölle varattuja niukkoja resursseja käytetään tehottomasti
 - o Työlle asetetaan liian suuret tavoitteet joka syö kehitystyöhön osallistuvien motivaatiota ja alentaa työn toteutuksen onnistumismahdollisuuksia
- Riskiä ennaltaehkäisevät toimenpiteet ja vastuut:
 - o Rajataan ja sovitaan yhteisesti kehitystyön käynnistymisen yhteydessä työn tavoitteet ja tehtävät tavoitteiden saavuttamiseksi, Hankkeen ohjaus
 - o Perustellaan kehitystyön tehtävien toteutuksen vaatimat resurssit ja tehdään realistinen arvio resurssien käyttötarpeesta koko hankkeen ajalle, Hankkeen ohjaus

KANSALLISEN PALVELUVÄYLÄN ARKKITEHTUURIN SUUNNITTELU

Projektisuunnitelma

SISÄLLYSLUETTELO

1	Johdanto.....	1
2	Tavoitteet, lopputulokset ja rajaukset.....	2
2.1	Tavoitteet	2
2.2	Lopputulokset	2
2.3	Rajaukset	3
3	Projektin organisointi	4
3.1	Hanke	4
3.2	Projektin ohjausryhmä (= toimeksiannon ohjausryhmä)	4
3.3	Projektiryhmä, konsultit	5
3.4	Varamiesjärjestelyt	5
3.5	Vastuut ja valtuudet.....	5
3.6	Sidosryhmät ja sidoshankkeet	6
4	Projektin vaiheet ja aikataulus.....	7
5	Projektissa noudatettavat käytännöt	14
5.1	Kokous- ja työpajakäytännöt.....	14
5.2	Projektin työaineistojen hallinta ja jakelu	14
5.3	Työnhallintakäytännöt ja raportointi	14
5.4	Tulosten hyväksyminen	14
5.5	Riskienhallintakäytännöt.....	14
5.6	Muutosten, virheiden ja kehittämistarpeiden hallinta	15
5.7	Laadunvarmistus	15
5.8	Standardit, menetelmät ja työohjeet	15
6	Muutoshistoria.....	15

1 Johdanto

Tämä dokumentti on projektisuunnitelma kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaiselle kansallisen palveluväylän suunnittelulle ja kuvaamiselle.

Nykyinen hajautettuihin asiakastietoihin, operatiivisiin järjestelmiin ja tietovarantoihin sekä erillisiin integraatoratkaisuihin perustuva palvelujärjestelmä on rakennettu organisaatiokohtaisiin siloihin, jossa uusien organisaatorajojen ylittävien palveluprosessien kehittäminen on vaikeaa. Projektissa määritellään kansallinen palveluväylä, joka mahdollistaa organisaatioiden välisen tiedon vaihdon ja sitä kautta helpottaa uusien palvelujen ja palveluprosessien kehittämistä.

Projekti on osa kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hanketta ja se toteutetaan ko. hankkeen työryhmän ohjauksessa.

2 Tavoitteet, lopputulokset ja rajaukset

2.1 Tavoitteet

Suunnittelun kohteena olevan palveluväylän tavoitteena on tarjota ratkaisu organisaatioiden välillä tapahtuvaan tietojen vaihtoon ja siten helpottaa asiakaspalveluiden ja palveluprosessien kehittämistä.

Palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelun avulla pyritään tuottamaan riittävä informaatio soveltuvan ratkaisun tunnistamiseksi ja kehitystyön käynnistämiseksi.

Projektin tavoitteena on suunnitella ja kuvata kokonaisarkkitehtuurimenetelmän mukaisesti palveluväyläratkaisun viitearkkitehtuuri,

- joka muodostaa tiedonvälityskokonaisuuden, jossa eri toimintaympäristöjen palveluiden tarvitsema tieto on saatavilla avoimien rajapintojen yli kaikille tietoa tarvitseville palveluille ja kukin väylään liitetty palvelu hallitsee omia tietojaan sekä vastaa siitä, että muiden tarvitsemat tiedot ovat saatavissa välitysalustan kautta
- joka hyödyntää mahdollisimman hyvin olemassa olevia tiedonvälitysratkaisuja
- jota käyttävät julkinen hallinto, yritykset sekä kolmas sektori
- joka hyödyntää olemassa olevien palveluiden (kansalliset ja muut yhteisesti käytettävät) standardoituja rajapintoja
- joka mahdollistaa yhteistyön ja tiedonvaihdon EU:n sisällä niiden valtioiden välillä, jotka käyttävät ja ovat sitoutuneet vastaavaan tiedonvälitysratkaisuun
- joka vastaa tiedonvaihdon osalta julkisen hallinnon toiminnalle asetettuja tietoturva vaatimuksia
- loogisen viitearkkitehtuurin lisäksi työssä otetaan kantaa myös viitearkkitehtuurissa tunnistettujen kehittämiskohteiden toteutusratkaisuihin siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista

Lisäksi projektissa

- kuvataan ja analysoidaan tiedonvaihdon nykytilan ratkaisut siinä laajuudessa, kuin se nykyisten ratkaisuiden hyödyntämisen ja kehitystyön jatkosuunnittelun sekä ratkaisun toteutuksen vaikutusten ja kustannusten ja hyötyjen arvioinnin kannalta on tarpeellista
- laaditaan suunnitelma tavoitetilan arkkitehtuurin mukaisen kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi ja arvioidaan muutoksen vaikutukset. Suunnitelman pohjalta on mahdollista käynnistää kansallisen palveluväylän toteuttamiseksi vaadittavat yksittäiset kehittämishankkeet

2.2 Lopputulokset

Projektissa tuotetaan seuraavat dokumentit:

- Palveluväylän tavoitteiden yleiskuvaus (keskeisimmät käyttökohteet ja palvelut)
- Nykytila-analyysi: Kartoitetaan nykyiset tiedonvaihtoratkaisut ja analysoidaan ja niiden hyödynnettävyys kansallisessa palveluväyläarkkitehtuurissa (ml. kansainväliset, etenkin Viron xRoad ratkaisu). Analyysissä tehtävät kuvaukset ja käytettävät kuvaustavat sovitaan hankkeen työryhmän kanssa.

- Kansallisen palveluväylän tavoitetilan viitearkkitehtuurin kuvaus: Tuotettavat kuvaukset ja käytettävät kuvaustavat sovitaan hankkeen työryhmän kanssa. Kuvauksissa keskitytään toiminta- ja tietoarkkitehtuureihin, tietojärjestelmä- ja teknologia-arkkitehtuureja käsitellään sen verran kun on välttämätöntä. Viitearkkitehtuurista tuotetaan vähintään seuraavat kuvaukset:
 - Periaatteellinen taso: *Arkkitehtuuriperiaatteet, kehitystä ohjaavat strategiat sekä muut kehittämisvaatimukset ja tavoitteet, suunnittelun lähtökohdat ja rajaukset ja palveluväylän ja sen arkkitehtuurin suunnittelussa huomioitavat sidokset*
 - Käsitteellinen taso:
 - *Sidosryhmien vaatimukset ja tavoitteet*
 - *Palvelut* (sidosryhmien tunnistamat)
 - *Käsitemalli* (oleellisin osin)
 - Tietojärjestelmäpalvelut
 - Teknologiapalvelut (esim. pääsynhallinta- & nimipalvelut)
 - Looginen taso: luonnokset seuraavista sisällöistä
 - *Tietomallit*
 - *Loogiset tietovarannot*
 - *Tietovirrat*
 - Teknologiakomponentit
 - Fyysinen taso
 - *Liittymät ja rajapinnat* (hahmotelma)
- Suunnitelma kansallisen palveluväylän tavoitetilan toteuttamiseksi. Tämä sisältää viitearkkitehtuurissa tunnistettujen oleellisimpien kehittämiskohteiden alustavia toimeenpanosuunnitelmia.
- Vaikuttavuusanalyysi: Arvio palveluväylään perustuvan arkkitehtuurin vaikuttavuudesta palvelujen tuottamiseen ja palvelutarjonnan lisääntymiseen sekä toteutuksen kustannus-hyöty analyysi.
- Tunnistettujen kehittämiskohteiden toteutusratkaisujen kuvaus
- Palveluväylän liiketoimintamalli, hallintamalli ja tuotantomalli (luonnokset)
- Riskianalyysi
- Yleistason selvitys lainsäädännöllisistä reunaehdoista ja vaikutuksista

2.3 Rajaukset

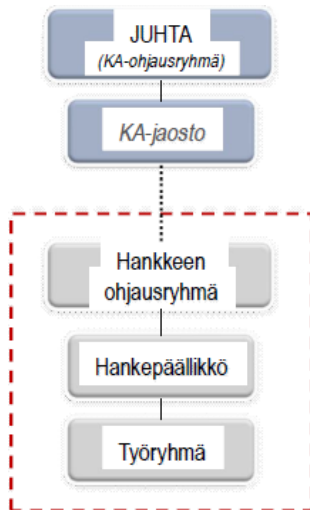
Työsuunnitelmaan ei ole sisällytetty:

- Lainsäädännön muutostarpeiden yksilöinti laki- ja pykälätasolla
- Tietojärjestelmien käyttöoikeuksien muutosten yksilöinti muutoin kuin mitä tausta-aineistosta tai haastatteluissa tulee esille
- Tunnistettujen kehityskohteiden suunnittelu (muutoin kuin alustavien toimeenpanosuunnitelmien edellyttämä laajuus)

3 Projektin organisointi

3.1 Hanke

Projekti on osa Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu -hanketta. Hankkeessa on edustettuina keskeisimmät kansalliset intressiryhmät niin julkisen hallinnon kuin yrityselämän puolelta. Kuva 1 esittää hankkeen hallinnollisen organisoinnin.

Kuva 1 Hankkeen organisointi

Alustavan hankesuunnitelman mukaan arkkitehtuurin määrittelyn toteutusta tukemaan perustetaan työryhmä hankkeeseen osallistuvien organisaatioiden asiantuntijoista. Varsinaisen suunnittelutyön tekee siihen hankittava konsultointiresurssi. Hankkeen ohjausryhmän ja hankepäällikön sekä työryhmän työ tehdään virkatyönä.

Konsultointiresurssien työ organisoidaan projektiksi, jonka työtä toimeksiannon ohjausryhmä ohjaa.

3.2 Projektin ohjausryhmä (= toimeksiannon ohjausryhmä)

Toimeksiannon ohjausryhmässä ovat: hankepäällikkö, varahankepäällikkö, vastuukonsultti ja projektipäällikkö. Toimeksiannon ohjausryhmän puheenjohtajana toimii hankepäällikkö ja sihteerinä projektin projektipäällikkö.

Hanke raportoi edistymisestä julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurin ohjausryhmälle. Projekti tuottaa sisällön hankkeen raportteihin.

Toimeksiannon ohjausryhmä

- hyväksyy projektisuunnitelman (aikataulu ja tuotokset) sekä siihen projektin aikana tehdyt muutokset
- määrittää projektilta halutut raportit (sisältö ja ajankohdat)
- katselmoi ja hyväksyy raportit
- katselmoi ja hyväksyy luvussa 2.2 listatut projektin tuotokset (tuotokset tuodaan hyväksyttäväksi niin varhain kun mahdollista)

3.3 Projektiryhmä, konsultit

Projektiryhmä koostuu konsulteista ja se vastaa projektin käytännön työstä. Asiakas voi halutessaan nimetä omia henkilöitään projektiryhmään.

Projektiryhmä kokoontuu säännöllisesti ja asiakkaan edustajat voivat osallistua projektiryhmän kokouksiin.

Projektiryhmä raportoi työn edistymisestä projektin ohjausryhmälle kokouspöytäkirjojen avulla.

Vastuukonsultti (Mika Karjalainen) toimii projektiryhmän kokousten puheenjohtajana ja projektipäällikkö (Jari Takala) sihteerinä. Ryhmän kokouksista pidetään pöytäkirjaa joka jaetaan toimeksiannon ohjausryhmälle edistymisraporttina.

Projektiryhmään kuuluvat konsultit ja heidän päävastuualueensa:

- FT Mika Karjalainen (MKa) –vastuukonsultti; kokonaisarkkitehtuuri, vaikuttavuusarvio, kustannus-hyöty analyysi, palvelut
- VTM Olavi Köngäs (OKö)- konsultti: palvelut, vaikuttavuusarvio, kustannus-hyöty analyysi, hallintamalli
- FM Jari Takala (JTa) –projektipäällikkö: integraatioteknologiat ja protokollat
- FM Jaakko Timperi (JTi) – konsultti: kokonaisarkkitehtuuri, hallintamalli
- DI Pekka Nieminen (PNi) – konsultti: tietoliikenne ja integraatioarkkitehtuuri
- FM Otso Kivekäs (OKi)- konsultti: integraatioarkkitehtuurit ja rajapinnat

3.4 Varamiesjärjestelyt

Projektin miehitys on tehty niin, että jokaiselle vaaditulle osaamisalueelle on vähintään kaksi konsulttia. Konsultit toimivat toistensa varahenkilöinä.

Mika Karjalaisen varamiehenä on Olavi Köngäs

Otsi Kivekkään varamiehinä ovat Pekka Nieminen ja Jari Takala

Jari Takalan varamiehinä ovat Jaakko Timperi ja Pekka Nieminen

Projektissa voidaan tarpeen niin vaatiessa käyttää Codento Oy:n ja sen alihankkijoiden asiantuntijoita.

3.5 Vastuut ja valtuudet

Hankkeen osapuolten vastuut ja tehtävät kuvataan hankesuunnitelmassa. Projektissa vastuut ovat:

Asiakkaan vastuut:

- Osallistua aktiivisesti toimeksiannon ohjausryhmän työhön, työpajoihin ja haastatteluihin. Informoida mahdollisille haastateltaville projektista.
- Toteuttaa työpajoissa ja kokouksissa sovittavat tehtävät (esim. tiedon keruu, kommentointi jne.) sovitun aikataulun mukaisesti.
- Järjestää asiantuntijaresursseja projektin käyttöön, jotta projekti voidaan viedä läpi sovitussa aikataulussa.
- Järjestää dokumentaation tallentamiseen yhteiskäyttöinen työtila.

- Toimittaa konsulttien käyttöön tarvittava aineisto. Kunkin sidosryhmän edustajat vastaavat tarvittavan tausta-aineiston tuottamisesta.
- Tarkistaa ja hyväksyä dokumentit yhteisesti sovitun aikataulun mukaisesti.
- Resursoida ja hallita mahdolliset kolmannet osapuolet.
- Vastata muutos- ja kehitystarpeiden havaitsemisesta yhteisvastuullisesti Toimittajan kanssa
- Vastata muutos- ja kehittämistarpeisiin liittyvästä päätöksenteosta

Toimittajan vastuut:

- Viedä projekti läpi toimeksiannon ohjausryhmän sekä hankkeen työryhmän ohjeistuksen mukaisesti.
- Organisoida ja ohjata yhteistyötä Asiakkaan kanssa (pääasiassa toimeksiannon ohjausryhmän työskentelyllä).
- Varmistaa projektisuunnitelman mukaisten omien resurssiensa käytettävyys ja heidän työnsä laadun varmistaminen projektin aikana sen vaatimassa aikataulussa.
- Vastata omalta osaltaan avoimuudesta ja kommunikoinnista tarvittavien henkilöiden kanssa.
- Toteuttaa työpajat, haastattelut ja muut projektiin liittyvät yhteistilaisuudet ellei toisin sovita.
- Toimia aktiivisesti ja ratkaisukeskeisesti projektin tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Tuottaa sovittu projektidokumentaatio sekä muut projektin lopputulokset.
- Varmistaa raporttien ja muiden tuotosten laatu ja muoto mm. sovittujen menetelmien mukaisuuden perusteella.
- Vastata muutos- ja kehitystarpeiden havaitsemisesta yhteisvastuullisesti Asiakkaan kanssa.
- Vastata muutos- ja kehittämistarpeiden hallinnan käytännöistä.

3.6 Sidosryhmät ja sidoshankkeet

Projektilla on lukuisia sidosryhmiä niin julkisen hallinnon kuin yksityisen sektorin puolella.

Alustavassa hankesuunnitelmassa on luvussa 2.6 *Sidosryhmä* listattu tunnistetut sidosryhmät, joiden tavoitteet ja odotukset on selvitettävä sekä joiden kanssa toiminta on koordinoitava. Näitä sidosryhmiä ovat:

- Valtionhallinnon integraattorit
- Valtiokonttori / VIP
- Kunnat ja kuntayhtymät, joilla on omia integraatioratkaisuja
- Kuntien ICT-palveluja tuottavat yritykset (mm. Kuntien Tiera)
- Valtionhallinnon organisaatiot
- Eläketurvakeskus, eläkeyhtiöt
- KELA

- Yritykset (yksityisen sektorin toimijat)
- EU-jäsenvaltiot
- EU-komissio ja erityisesti sen ISA-ohjelma
- Kansainvälinen yhteistyö (erityisesti Viro)

Lisäksi hankkeen sidosryhmänä voidaan pitää mm. tietosuojavaltuutettua.

Alustavassa hankesuunnitelmassa on luvussa *2.7 Riippuvuudet ja sidokset* listattu tunnistetut sidokset, joiden kanssa toiminta koordinoidaan:

- Julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuuri
- Sähköisen asiakaspalvelun viitearkkitehtuuri
- Valtiokonttorin VIA-palvelu
- Perustietovarantojen viitearkkitehtuurin suunnitteluhanke
- TORI-hanke
- TUVE
- Avoimen datan ohjelma hankkeineen

4 Projektin vaiheet ja aikataulutus

Projektin etenemisen ja tehtävien yksityiskohtaiset kuvaukset työmääräarvioineen ovat alempana.

Työn aikataulu kuvataan viikkoina aloittamishetkestä lukien. Projektin tehollisen keston suunnitellaan olevan n. 4,5 kk (18 viikkoa), jonka lisäksi varataan 2 viikkoa katselmointeihin, tarvittavien hyväksymisien saamiselle toimeksiannon ohjausryhmältä ja hankkeen työryhmältä (sekä heidän edustamiltaan tahoilta) sekä katselmoinnissa esitettyjen muutosten tekemiselle.

Projekti alkoi tammikuun lopussa, joten tuotokset ovat suunnitelman mukaan katselmoitavissa kesäkuun alussa (7.6.2013) ja hyväksyttyinä juhannukseen mennessä (20.6.2013).

Kansallisen palveluväylän arkkitehtuurin suunnittelu	
1 Projektin käynnistäminen	
Tarkoitus	Projektin sisällön ja tavoitteiden tarkempi linjaaminen: Projektisuunnitelman päivittäminen, tavoitteiden ja onnistumisen arvioinnin kriteerien täsmentäminen, sovitaan mm. projektinhallintamenettelyt ja tarkennetaan yhdessä hankepäällikön kanssa projektin aikataulu, raportointi sekä käytännöt sidoshankkeiden kanssa toimimiselle. Toimeksiannon ohjausryhmän aloituskokouksen valmistelu, mahdollisten väliraporttien sisällön ja ajankohtien luonnostelu.
Työskentelymuodot ja aineistot	Konsultin ja hankepäällikön keskustelut, konsultin työpöytätyöskentely, tausta-aineisto

Työpanos ja ajoitus	2 htp viikko 1 <i>Asiakkaan työpanos 1 htp</i>
Vastuu ¹	Mika Karjalainen , Jari Takala
Tuotos	Täydennetty projektisuunnitelma (toimintatavat, työmenetelmät, tavoitteet, onnistumisen arvioinnin kriteerit, mahdollisten väliraporttien sisältö ja aikataulu, toimeksiannon ohjausryhmän 1. kokouksen esityslista ja tausta-aineisto)
1.2 Tavoitteiden tarkentaminen ja alustava ”suuri kuva” palveluista	
Tarkoitus	Laaditaan luonnos kansallisen palveluväylän tavoitteista. Luonnostellaan alustava kuvaus palveluväylän kautta tarjottavista palveluista ja käyttökohteista (G2C, G2B, G2G, B2B, B2C jne)
Työskentelymuodot ja aineistot	Konsultin ja hankepäällikön keskustelut, konsultin työpöytätyöskentely, tausta-aineisto.
Työpanos ja ajoitus	5 htp viikko 1-3 <i>Asiakkaan työpanos 1 htp</i>
Vastuu	Olavi Kõngäs , Jari Takala
Tuotos	Palveluväylän tavoitteiden kuvaus
2 Toimeksiannon ohjausryhmän aloituskokous	
Tarkoitus	Sovitaan: projektin tavoitteista, onnistumisen arvioinnin kriteereistä, tuotettavan dokumentaation sisällöstä, edistymisen raportoinnista (ml. väliraporttien määrästä ja ajankohdista), toimeksiannon ohjausryhmän kokouksista, työpajoista (ajankohdat ja osallistujat),
Työskentelymuodot ja aineistot	Toimeksiannon ohjausryhmän kokous. Konsultin työpöytätyöskentely.
Työpanos ja ajoitus	1 htp viikko 2 <i>Asiakkaan työpanos 2 htp</i>
Vastuu	Asiakas
Tuotos	Toimeksiannon ohjausryhmän kommentein täydennetty ja hyväksytty projektisuunnitelma

¹ Vastuukonsultin nimi on lihavoituna

3 Nykytilan kartoitus	
Tarkoitus	Kartoitetaan nykyiset, kansalliset ja kansainväliset, sekä suunnitellut palvelujen väliset tiedonvälitysratkaisut sekä analysoidaan niiden soveltuvuus palveluväyläarkkitehtuurissa. Perehdytään aiemmin laadittuihin aineistoihin (esim. Pera). Laaditaan kartoituksen ja analyysin pohjalta vaiheen alussa sovitut nykytilan kuvaukset.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen, nimettyjen asiantuntijoiden haastattelut. Mahdollisesti webropol-kysely asiakkaan osoittamille tahoille.
Työpanos ja ajoitus	10 htp , viikot 1-5 <i>Asiakkaan työpanos 8 htp</i>
Vastuu	Jari Takala , kaikki konsultit
Tuotos	Sovitut nykytilan kuvaukset
4 Periaatteellisen tason määrittely	
Tarkoitus	Määritellään palveluväylän suunnittelua ohjaavat arkkitehtuuri-periaatteet sekä kuvataan suunnittelua ohjaavat ja rajaavat periaatetason arkkitehtuurikuvaukset.
Työskentelymuodot ja aineistot	Konsultin työpöytätyöskentely, nimettyjen asiantuntijoiden haastattelut.
Työpanos ja ajoitus	3 htp , viikot 2-5 <i>Asiakkaan työpanos 4 htp</i>
Vastuu	Mika Karjalainen , Jaakko Timperi
Tuotos	Arkkitehtuuriperiaatteet, kehitystä ohjaavat strategiat sekä muut kehittämisvaatimukset ja tavoitteet, suunnittelun lähtökohdat ja rajaukset ja palveluväylän ja sen arkkitehtuurin suunnittelussa huomioitavat sidokset
5 Käsitteellisen tason määrittely	
Tarkoitus	Selvitetään sidosryhmien vaatimukset, tavoitteet ja odotukset tiedonvaihtoa helpottavan palveluväylän arkkitehtuurille. Tunnistetaan sidosryhmille tärkeimmät palvelut. Luodaan palveluväylälle käsitemalli.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen. Webropol-kysely asiakkaan osoittamille tahoille ja (esim. kyselytulosten perusteella) valittujen tärkeimpien sidosryhmien edustajien haastattelut. Konsultin työpöytätyöskentely.
Työpanos ja ajoitus	5 htp , viikot 6-9 <i>Asiakkaan työpanos 4 htp</i>
Vastuu	Mika Karjalainen , Jaakko Timperi
Tuotos	Sidosryhmien vaatimukset ja tavoitteet, Palvelut, Käsitemalli

6 Loogisen tason määrittely	
Tarkoitus	Määritellään palveluväylälle tietomalli, tunnistetaan ja kuvataan palvelut, tietovirrat sekä loogiset tietovarannot.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen. Asiakkaan valitsemien sidosryhmien edustajien haastattelut. Konsultin työpöytätyöskentely.
Työpanos ja ajoitus	5 htp , viikot 7-10 <i>Asiakkaan työpanos 4 htp</i>
Vastuu	Jari Takala , Otso Kivekäs, Pekka Nieminen
Tuotos	Tietomalli, Tietovirrat, Loogiset tietovarannot
6.1. Kansallisen palveluväylän liiketoimintamalli, hallintamalli ja tuotantomalli	
Tarkoitus	Hahmotellaan vaihtoehtoisia liiketoimintamalleja Kansallisen palveluväylän rakentamis- ja käyttökustannusten kattamiseen. Suunnitellaan palveluväylän rakentamisen, pyörittämisen ja jatkokehittämisen hallintamalli (vaihtoehtoja, liittyvät liiketoimintamalliin)
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen. Asiakkaan valitsemien sidosryhmien edustajien haastattelut. Konsultin työpöytätyöskentely.
Työpanos ja ajoitus	10 htp , viikot 7-10 <i>Asiakkaan työpanos 2 htp</i>
Vastuu	Olavi Köngäs , Mika Karjalainen
Tuotos	Liiketoimintamallin, hallintamallin ja tuotantomallin luonnokset
6.2. Lainsäädäntöön liittyvät kysymykset	
Tarkoitus	Selvitetään palveluväylään liittyvät oikeudelliset kysymykset sen jälkeen, kun palveluväylän yleiset ratkaisut ja sen kautta tarjottavat palvelut on hahmoteltu. Oikeudellisia kysymyksiä liittyy mm. tietosuojaan, tietoturvallisuuteen ja käyttörajoitettujen tietoaineistojen hallintaan palveluväylämallissa.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen. Asiakkaan valitsemien sidosryhmien edustajien haastattelut. Konsultin työpöytätyöskentely.
Työpanos ja ajoitus	5 htp , viikot 7-10 <i>Asiakkaan työpanos 4 htp</i>
Vastuu	Olavi Köngäs , Mika Karjalainen
Tuotos	Selvitysraportti lainsäädännöllisistä vaikutuksista

7 Fyysisen tason määrittely	
Tarkoitus	Viitearkkitehtuurin tavoitetilassa ei ole syytä liiaksi kiinnittää fyysisen tason määrittelyä. Siksi luonnostellaan vain palveluväylän liittymät ja rajapinnat.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen. Asiantuntijoiden haastattelut. Konsultin työpöytätyöskentely.
Työpanos ja ajoitus	2 htp , viikot 8-11 <i>Asiakkaan työpanos 4 htp</i>
Vastuu	Jari Takala , Otso Kivekäs, Pekka Nieminen
Tuotos	Liittymät ja rajapinnat
8 Kehittämiskohteiden toteutusratkaisuiden kuvaaminen	
Tarkoitus	Luonnostellaan kansallisen palveluväylän viitearkkitehtuurissa tunnistettujen keskeisimpien kehittämiskohteiden toteuttamissuunnitelmia, joiden pohjalta voidaan käynnistää varsinainen suunnittelutyö. Suunnitelmissa otetaan (mikäli tarkoituksenmukaista) kantaa toimijoihin, rooleihin sekä tarvittaviin hallinta- ja rahoitusmalleihin.
Työskentelymuodot ja aineistot	Konsultin työpöytätyöskentely, nimettyjen asiantuntijoiden haastattelut, mahdollisesti työpajoja
Työpanos ja ajoitus	23 htp , viikot 11-16 <i>Asiakkaan työpanos 10 htp</i>
Vastuu	Jari Takala , kaikki
Tuotos	Yleinen toimeenpanon aikataulu ja vaiheistus, tunnistettujen kehittämiskohteiden toteuttamissuunnitelmat
9 Arvio arkkitehtuuriin perustuvan ratkaisun vaikutuksista	
Tarkoitus	Arvio palveluväylään perustuvan arkkitehtuurin vaikuttavuudesta palvelujen tuottamiseen ja palvelutarjonnan lisääntymiseen. Kustannus-hyöty analyysin ja riskianalyysin pohjana ovat työpöytätyöskentelyllä ja sidosryhmäanalyysissä saadut tiedot.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen, konsultin työpöytätyöskentely, nimettyjen asiantuntijoiden haastattelut.
Työpanos ja ajoitus	5 htp , viikot 13-16 <i>Asiakkaan työpanos 4,5 htp</i>
Vastuu	Olavi Köngäs , Mika Karjalainen
Tuotos	Kustannus-hyöty analyysi, vaikuttavuusanalyysi
9.1. Riskianalyysi	
Tarkoitus	Laaditaan kattava arvio palveluväylän toteuttamis- ja tuotantovaiheiden riskeistä. Suunnitellaan alustavat riskien hallinnan toimenpiteet.
Työskentelymuodot ja aineistot	Tausta-aineistoihin perehtyminen, konsultin työpöytätyöskentely, nimettyjen asiantuntijoiden haastattelut.
Työpanos ja ajoitus	4 htp , viikot 13-16 <i>Asiakkaan työpanos 2 htp</i>
Vastuu	Olavi Köngäs , Mika Karjalainen
Tuotos	Riskianalyysi

10 Projektin väli- ja loppuraporttien koostaminen	
Tarkoitus	Laaditaan projektin mahdolliset väliraportit ja loppuraportti
Työskentelymuodot ja aineistot	Konsultin työpöytätyöskentely
Työpanos ja ajoitus	4 htp , viikot 1-16 <i>Asiakkaan työpanos 0 htp</i>
Vastuu	Jari Takala , Jaakko Timperi
Tuotos	Mahdolliset väliraportit, projektin loppuraportti.
11 Tulosten katselmointi ja dokumenttien viimeistely	
Tarkoitus	Dokumenttien katselmointi ja kommentointi sekä kommenttien mukainen viimeistely
Työskentelymuodot ja aineistot	Katselmointikokoukset (mahdollisesti sähköpostikatselmointi) Konsultin työpöytätyöskentely dokumentaation viimeistelemiseksi katselmointikommenttien perusteella.
Työpanos ja ajoitus	4 htp , viikot 17-20 <i>Asiakkaan työpanos 16 htp</i>
Vastuu	Asiakas katselmoi
Tuotos	Katselmointikommentit, katselmointikommenttien perusteella viimeistellyt dokumentit.
12 Projektin päättäminen	
Tarkoitus	Toimeksiannon ohjausryhmä hyväksyy tuotokset.
Työskentelymuodot ja aineistot	Päätöskokous
Työpanos ja ajoitus	1 htp , viikko 20 <i>Asiakkaan työpanos 4 htp</i>
Vastuu	Mika Karjalainen , Jari Takala
Tuotos	Toimeksiannon ohjausryhmän hyväksymät katselmoidut projektin tuotokset (täydellinen lista kappaleessa 2.2) hyväksytty. Toimeksiannon ohjausryhmän kokouksen pöytäkirja.
13 Projektihallinta ja työn koordinointi	
Tarkoitus	Projektisuunnitelman laatiminen, sen mukaisen etenemisen varmistaminen, suunnitelman päivitys tarvittaessa ja projektin etenemisestä, raportointi sovitun mukaisesti, projektikokoukset, työn koordinointi sidoshankkeiden kanssa.
Työskentelymuodot ja aineistot	Konsultin työpöytätyöskentely projektinhallinta- ja raportointimenettelyineen, yhteydenpito hankejohtajaan ja hankkeen työryhmään. Projektin ohjausryhmän kokoukset (4 kpl)
Työpanos ja ajoitus	10 htp , viikot 1-20 <i>Asiakkaan työpanos 16 htp</i>
Vastuu	Jari Takala , Mika Karjalainen
Tuotos	Ajan tasalla oleva projektisuunnitelma, projektisuunnitelman mukainen eteneminen, raportit ja kokousmuistiot projektin aikana.

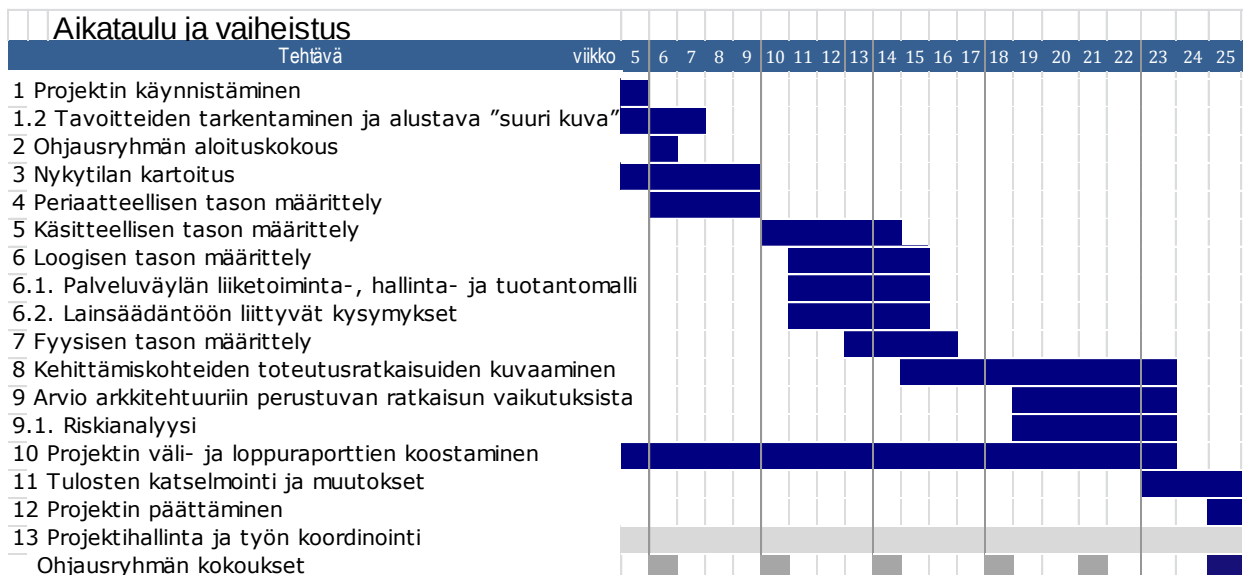
TYÖMÄÄRÄ YHTEENSÄ	99 henkilötyöpäivää <i>Asiakas 159 henkilötyöpäivää</i>
------------------------------	---

Arvioidut työmäärät, yhteenveto

	Konsultit	Hanke- päällikkö	Työryhm än j.	Asiakas yht.
Tehtävä				
1 Projektin käynnistäminen	2	1	0	2
1.2 Tavoitteiden tarkentaminen ja alustava ”suuri kuva”	5	0,5	0	1
2 Ohjausryhmän aloituskokous	1	0,5	0	1
3 Nykytilan kartoitus	10	1	0,5	9,5
4 Periaatteellisen tason määrittely	3	0,5	0,5	8,5
5 Käsitteellisen tason määrittely	5	0,5	0,5	8,5
6 Loogisen tason määrittely	5	0,5	0,5	8,5
6.1. Palveluväylän liiketoiminta-, hallinta- ja tuotantomalli	10	0,5	0,5	8,5
6.2. Lainsäädäntöön liittyvät kysymykset	5	0,5	0,5	8,5
7 Fyysisen tason määrittely	2	0,5	0,5	8,5
8 Kehittämiskohteiden toteutusratkaisuiden kuvaaminen	25	3	1	21
9 Arvio arkkitehtuuriin perustuvan ratkaisun vaikutuksista	5	1	0,5	9,5
9.1. Riskianalyysi	4	0,5	0,1	2,5
10 Projektin väli- ja loppuraporttien koostaminen	4	0	0	0
11 Tulosten katselmointi ja muutokset	4	2	2	34
12 Projektin päättäminen	1	0,5	0,5	8,5
13 Projektihallinta ja työn koordinointi (ml. 4 OhRy kok.)	8	2	1	19
Yhteensä	99	15	8,6	159

Suunnitelmassa asiakkaalle arvioitu työmäärä koostuu hankepäällikön, varahankepäällikön ja hankkeen työryhmän työstä (arviot työmääristä oheisessa taulukossa). Taulukossa on asiakkaan työmäärä laskettu siten, että hankepäällikön työ on laskettu kahtena (varahankepäällikkö samalla työmäärällä kuin hankepäällikkö) ja tähän on lisätty työryhmän jäsenen työmäärä 15 kertaisena.

Asiantuntijoilta haastatteluissa ja mahdollisissa työpajoissa kuluvaan aikaan riippuu paljon valmiina olevan materiaalin määrästä ja soveltuvuudesta, joten sitä ei voi tässä arvioida. Sama henkilö voi olla hankkeen työryhmässä sekä projektin käyttämänä asiantuntijana.

5 Projektissa noudatettavat käytännöt

5.1 Kokous- ja työpajakäytännöt

Toimeksiannon ohjausryhmän kokousten ajankohdista ja kokouksissa käsiteltävistä asioista päätetään aloituskokouksessa. Projektipäällikkö toimii kokouksissa sihteerinä ja tekee kokouksista pöytäkirjan.

Toimeksiannon ohjausryhmän kokoukset pidetään Asiakkaan tiloissa.

Konsultit suunnittelevat työpajat ja vetävät työpajojen työskentelyä. Työpajat pidetään pääasiassa Asiakkaan tiloissa pääkaupunkiseudulla ja sidosryhmätapaamiset Asiakkaan tai sidosryhmien tiloissa.

5.2 Projektin työaineistojen hallinta ja jakelu

Projektia varten perustetaan työtila Asiakkaan tähän tarkoitukseen osoittamaan järjestelmään. Kaikki projektissa jaettava aineisto tallennetaan työtilaan.

Hankepäällikkö nimeää Asiakkaan käyttöoikeudet. Projektin projektipäällikkö nimeää toimittajan puolelta käyttöoikeuksia tarvitsevat konsultit.

5.3 Työhallintakäytännöt ja raportointi

Projektin etenemistä seurataan säännöllisesti tehtävillä tilannekatsauksilla, joista ilmenee toteutuneet tehtävät, konsulttien työpanoksen jakautuminen tehtävien välillä sekä siihen asti käytetty henkilötyömäärä, ellei muusta sovita. Nämä perustiedot sisällytetään projektiryhmän kokouksien pöytäkirjoihin. Raporttipohja ja raportoinnin tiheys määritellään viimeistään toiminnallisen ohjausryhmän aloituskokouksessa.

Toiminnallisen ohjausryhmän tarkempien määritysten mukaan laaditaan mahdolliset väliraportit. Raporttien määrä ja sisältö määritellään tarkemmin aloituskokouksessa.

Konsulttien työstä raportoidaan laskutuksen yhteydessä Hanselin puitesopimuksen mukaisesti.

5.4 Tulosten hyväksyminen

Toiminnallinen ohjausryhmä katselmoi ja hyväksyy projektiryhmän tuotokset hankkeen työryhmän kommentit huomioiden. Hankkeen työryhmän jäsenet hankkivat edustamiltaan organisaatiolta hyväksynät, mikäli sellaisia tarvitaan.

Hyväksynnöissä noudatetaan Julkishallinnon suosituksen JHS 166² liitteen 2: Yleiset sopimusehdot (JIT 2007 -yleiset ehdot) kohtia 9 – 11.³

5.5 Riskienhallintakäytännöt

Projektin riskit määritellään projektin alussa yhdessä Asiakkaan kanssa. Pohjaksi otetaan alustavan hankesuunnitelma luvussa 6 esitetyt riskit. Riskejä seurataan koko projektin ajan.

² Suositus on saatavissa osoitteessa:

<http://www.jhs-suositukset.fi/web/guest/jhs/recommendations/166>

³ JHS 166, Liite 2: Yleiset sopimusehdot (JIT 2007 -yleiset ehdot) on saatavissa osoitteessa:

http://docs.jhs-suositukset.fi/jhs-suositukset/JHS166/JHS166_liite2.pdf

5.6 Muutosten, virheiden ja kehittämistarpeiden hallinta

Muutoksista, virheistä ja muista kehittämistarpeista tulee ilmoittaa välittömästi. Kehittämistarpeet kirjataan toimeksiannon ohjausryhmän kokouksen pöytäkirjaan. Muutokset ja kehittämistarpeet luetteloidaan ja analysoidaan, jonka jälkeen toimeksiannon ohjausryhmässä tehdään jatkokäsittelypäätös.

Päätös muutoksista tehdään projektiryhmässä, jos muutos ei vaikuta projektin kokonaisaikatauluun eikä kustannuksiin. Projektin kokonaisaikatauluun ja kustannuksiin vaikuttavat muutokset käsitellään toimeksiannon ohjausryhmässä.

5.7 Laadunvarmistus

Konsultoinnin keskeinen laatumittari on se, että konsultoinnin tulokset vastaavat Asiakkaan tarvetta. Lähtötilanteessa selvitetään ja kirjataan mahdollisimman tarkasti Asiakkaan odotukset työn suorittamisen ja tulosten suhteen. Asiakkaan odotuksiin vastaaminen varmistetaan toimittamalla konsultoinnin aikana välituloksia asiakkaalle ja pitämällä säännöllisesti yhteyttä Asiakkaan kanssa koko projektin ajan.

Asiakas katselmoi kaikki projektiryhmän ulkopuolelle menevät dokumentit ja konsultti työstää niitä katselmoinnin kommenttien perusteella siihen saakka, että Asiakas hyväksyy dokumentit. Asiakkaan katselmoinnin lisäksi konsultit suorittavat omaa sisäistä laadunvarmistustaan.

Projektin merkittävä laatutekijä on aikataulun pitäminen. Se varmistetaan ennakkosuunnittelulla ja riittävillä resurssivarauksilla sekä Asiakkaan sitoutumisella projektisuunnitelmassa sovittuihin tehtäviin ja aikatauluihin.

5.8 Standardit, menetelmät ja työohjeet

Työssä hyödynnetään soveltuvien osin JHS-suositusta *JHS 179 ICT-palvelujen kehittäminen: Kokonaisarkkitehtuurin kehittäminen*.

Käytettävistä menetelmistä, taustamateriaaleista ja työmuodoista sovitaan Asiakkaan kanssa erikseen käytävien keskustelujen pohjalta. Ehdotus työmuodoista on kuvattu tarkemmin luvussa (4 Projektin vaiheet).

Kuvaukset tehdään Asiakkaan kanssa projektin alussa sovittavin kuvausmenetelmin ja työkaluin.

6 Muutoshistoria

Versio	Päiväys	Tekijä	Hyväksyjä	Kommentti
1.0	6.2.2013	Jari Takala	J.U.	Toimeksiannon ohjausryhmän kokouksen muutokset
0.96	29.1.2013	Jari Takala		Aloituskokouksen kommentit
0.9	28.1.2013	Jari Takala		Täsmennykset aloituskokoukseen
0.8	11.1.2013			Tarjouksen suunnitelma